

"ROBOTNYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada,
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

D. Moynuk, Managing Editor and Manager.
Phone St. John 1465
Subscription \$2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
єдиного в Канаді і найстарша з Америки соціал-демократична
часопис, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.
Виходить два рази на тиждень.
За редакцію і адміністрацію відіає Д. Мойсук.

Річна передплата на "Р.Н." вносить \$2.50
ПЕРЕДРУКИ ДОЗВОЛЕНІ ЗА ПОДАНОМ ЖЕРЕЛА.

Руконпис не звертає ся.
ЗА ОГОЛОШЕННЯ РЕДАКЦІЯ "Р.Н." НЕ ВІДПОВІДАЄ.

Адреса до "Р.Н." така:
"ROBOTNYJ NAROD"
Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg, Man.

ПОЧАТОК ПОГАНОВОГО КІНЦЯ.

Уоружені до зубів юнкри, лакеї німецько-австрійського капіталізму на чолі німецького пролетаріату, ошуканого "соціалістами Его Величества" (панами Шейдеманами), допуская ся жорстоких, кровавих розбоїв і явних рабунків малих і більших країн.

Се робилось на приказ пана-капіталу, котрому потрібні були нові ринки, де німецько-австрійський капіталізм був би повним господарем; нові ринки, котрі можна було би переіменити в місце звалоюна колюсальних мас продуктів, вироблених високо розвитою (і науково опрацьованою) технікою великої індустрії.

Та не дивлячись на точні обчислення лакеїв з професорськими дипломами і лакеїв з золотими погонами, німецькі "фони" від капіталу попали в препогане положення.

Чотирилітня війна зажадала колюсального напруження сил як працюючих мас так і індустрії. Ся війна не лише забрала найлучшу олодню продукуючі сили Німеччини, але також проковтнула всі ті запаси товарів, котрі були накопичені до війни капіталістами.

Німецький імперіалізм, господарюючий тепер на Україні завдяки запроданній політиці "соціалістів" з Центральної Ради, примусив також силою оружя і російськї пролетарсько-селянськї маси на тяжкий і ганебний мир в Берестю Литовськїм.

Одною з точок сего договору була "згода" Совітськї Соціалістичної Республіки на "економічне зближеня" Німеччині і Росії.

Сей договір має силу до 1925 року.

І тепер, після того, як аусили революційних робітників і селян всі контрреволюційні заходи Каледіна, Корнілова, Дутова, Семенова і прочої славної братії були розбиті і Совіти (іх ооло 9.000) стали на шлях економічної творчості і організації, они відчули недостатку залізнодорожних шин, локомотивів, рілвінчої і другої необхідної машинерії.

Німецький багнет міг подиктувати: "ти повинен у мене купувати"; але шоби купувати, то прецінь треба мати шось на продаж, інакше ся погроза пустий звук, не дивлячись ні на які договори.

Так оно і вийшло.

Вичерпана у всіх відносінах Німеччина могла прислати в Росію тільки много... зеркалаць і кишенькових ножиць.

Здаєть ся, сі "продукти індустрії" не стравають ся голодними жолудками вичерпаного населеня.

Але Совітська Соціалістична Республіка не може розвинути державну індустрію, не може уоружити в короткій часі своєю пролетарськю червону армію без широкого закупна всего необхідного там, де те все находит ся.

А все те, чого потрібно, дуже потрібно в Совітській Республіці є в великій кількості у американських капіталістів. І от для чого (а також і через стратегічні взгляди) члени штабу американського амбасадора Френсіса, повернувші з Росії заявляють (після донесеня Дж. Гарднера з Вашингтону до вінніпегської "Трібун" з 29 червня), що:

"Сяи Злучені Держави не роблять нічого, то се тільки помагає ослаблювати совітське правительство. А се і є владне на руку Німеччині.

"Сяи Злучені Держави будуть заохочувати контрреволюцію, як се мали намірене зробити Бритії, то се також на руку Німеччині. Німеччина є серцем і душею з клясою богачів, шоби скинути большевицьке правительство. Сяи Злучені Держави поможуть тепер Росії, то се приневольить

ВОЄННІ ПРИГОДИ НІМЕЦЬКОГО ДЕЗЕРТИРА.

(Продовжене.)
XV.
НА ПРИКІНЦІ УТЕЧІ.

Надохдила знова ніч, але виглядів на спане і відпочинок не було ніяких. Ми не мали понятя, як далеко малисьмо дофатись. Взагалі ми не знали багато про те, що діялось. Лише після оокруження ми бачили, що вертаємо не тою дорогою, якою йшлисьмо перше над Марне як "побідинки". "Перше!" Нам здавалось, що між тим "перше" а теперішим часом була вічність, бо много з тих, що були перше з нами, вже не жили.

Думка ловить думку, година минає за годиною. Воно мимоволі приходить все на думку. Гідучи, ми спали. Наші чоботи були переповнені водою. Наріканє не мало місця. Ми мали дальше продовжати свій марш. Проминула друга ніч. Ті жовніри, що належали до головної армії, були розділені вранці між задню сторожу. Вони лежали довгими колонами на убічу дороги, шоби дати нас спромому перейти в порядку і злучитись позаді. Ми аж відітхнули легше, знаючи, що тепер не будемо вже довше виставлені на огонь неприятельської артилерії. Після п'яти-годинного маршу, ми здержались. На на-

німецьчину бути більше занятою на східнім фронті, чим би післати проти неї мілон жовнірів.

"Чого Росія потребує, то се фінансової помочи.

"Комісія уоружена кредитами і добримй бизнесовимй порадами може помочи дуже багато. А кожда офіціална піддержка з боку правительства буде значить ще більше".

Німецько-австрійський імперіалізм опиня ся в положенню тої вивірки, що збирала багато оріхів, аби на старість було чим прокормити ся. Та коли прийшла старість, то у вивірки не стало зубів.

Ми думаємо, що се лиш одно із тих розчаровань, що се чекають австрійсько-німецьких панів.

The worst is yet to come.

В. Ларсен.

ТРИ МІСЯЦІ В СОВІТСЬКІЙ РЕПУБЛІЦІ.

III.

В комісаріаті народного образования.

Треба сказати, що взагалі у всіх комісаріатах, що у всіх державних інституціях Росії робота поставлена так, шоби при найменшому витраченому часу і енергії осягнути найбільшій і найлучшій результаті.

Комісар народної просвіти А. Луначарський опублікував в половині січня в високій степені інтересні дані відносно "просвітних потреб населеня Росії."

Сі дані були зібрані слідуючим способом: На селянськїм з'їзді всім делегатам (а там були делегати зі всіх кінців Росії) були роздані анкети з цімй рядом питань. Між прочимй були такі питання:

Яких шкіл потребує передовсім ваша волость?

Кілько учителів могла би ваша волость удержати в Петрограді в протягі 6 тижнів?

Яку суму могла би ваша волость внаслідувати на будову шкіл? і т. д. і т. д.

На основі відповідей більше як 1.000 делегатів, Луначарський виготовив свої дані. З сих даних видно, що село передовсім потребує шкіл писма і початкових, елементарних сільсько-господарських шкіл, а місто — початкових технічних шкіл.

Негаймо в Петрограді були зорганізовані шістьтижневі курси. На курси записалося 1,500 людей і всі 1,500 перейшли цілий курс і були вислані на провінцію.

В протягі 6 тижнів вийшло 1.500 учителів. Они розсилались по всіх кутах Росії, — і без сумніву, кождий з них в своїм куті принесе селянству і робочому людові велику користь.

Луначарський виходить з того, що заложена, що в теперішню хвилину потрібна є пошлісна конструивна робота. Ширша і більше, так сказати, постійна і трвала програма буде переведена в жите пізнішше.

Продовольча справа.

От іменно: практичність, вмілість організувати — сі прикмети Совітське правительство проявило від найперших своїх кроків. Візьмемо, наприклад, продовольчу справу. "Правительство Керенського" довело ся справу до формального банкруцтва. Після корнілівського

бунту аж до самого жовтнево го перевороту порція хліба все зменшували ся і зменшували ся. З початку видавали по три четверти фунта для чоловіка на день, потім по пів фунта, потім по чверть фунта, а в поспідні дні коаліційного міністерства, в середині жовтня, в Петрограді цілкомовно не було хліба. В початках падоліста знова появил ся хліб, а з початком лютого порція хліба салдатів і робітників збільшилася до фунта з четвертиною на день. Як большевицьки се зробили? Они післали комісарів на Уралі і в Сибір, они... они зробили все, що треба було зробити. Они сказали собі, що хліб потрібний, що його необхідно є дістати — і його дістали. Справа доставлення хліба до Петрограду була зорганізована знаменито.

Буржуазні газети весь час писали про наближаючий ся голод, про те, що не сьогодняшї завтра в Петрограді наступить формальний голод, — іх пророчтва не здійснили ся. Все залежить в коенчій обрхунок від того, з якої точки погляду ви дивите ся на річи. Буржуазні газети, говорючи про наближаючий ся голод, говорили правду по своему. В найбогатшій і модній готелі в Петрограді, в готелі "Асторія", де жили знатні чужинці, міліонери, дипломати і т. п., обід з двох подань коштував 64 рубл. 64 рубл за їхній обід! Єсли ви хочете бути ситим, вам треба взяти подвійну порцію, єсли ви хочете дійсного обіду, єсли ви повинні заплатити 128 рубл. Чи не жарт се сказати! А в Смольнім Інституті, в реставрації, такий же обід з двох подань коштував 2½ рубля. Се власне і викликувало гнів буржуазії: **они салдати і робітники — ситі, а ми голодні!**

Департамент пропаганди.

Практичність і вмілість організувати оказались і в других областях державної діяльності.

От еще примір:

При комісаріаті заграничних справ був устроений спеціалний департамент пропаганди. Цьл сего департаменту — розповсюднюване агітаційної соціалістичної літератури серед німецьких, австрійських і болгарських жовнірів. Департамент сей почав функціону

вати на початку падоліста, він функціонує єще і до нині. На початку падоліста сей департамент видавав п'ять шоденних газет — в німецькій, румунській, болгарській, хорватській і слованській мовах, кілька тижневиків і місячників. Сі газети і журнали доставляли ся на всі фронті, проїзники в саму глибину ворожих країв, розповсюднювались в мілїонах примірників. Се були добрі літературні газети, в них брали участь визначні літературні сили, они укладались старанно, матеріял добирав ся зі смаком — се, без сумніву, було досить інтересне, захоплююче читане для неприятельських жовнірів. Крім газет і журналів видавались агітаційні листки, прокламації, відозви і т. п. Неприятельські трапещі були буквально наводнені сими листками і прокламаціямй, іх читали в Петрограді, в Ляйпцігу, в Букарешті, в Кеїгсбергу, в Яссах, в Дісселдорфі, у Відні. Де тільки іх не читали, куди тільки они не проникали!

В січні департамент пропаганди був поширений, — діяльність його поширювалася ся ма собою. Газети друкувались все в більшій і більшій числі примірників, попит на літературу зростає з кождим днем. Люди працювали не перестаючи вдволяти все зростаючий попит.

Само собою розуміеть ся, що сей департамент складає ся з соціалістів. Не дивлячись на бездулю, спеціалісти найшли ся. Найшли ся редактори і співробітники для всіх газет і журналів, найшли ся люди, котрі уміють розповсюднювати літературу в неприятельськїм таборі. Працювали дружно, працювали, не відімаючи рук, — і ся робота давала блискучі результати. В департаменті пропаганди працювали Чічерін, Карло Радек, Борис Рейнштейн.

Селянство і революція.

Рівночасно з поворотом до роботи саботажників помічалось і друге, може більше важке явище: на сторону большевицькї стало переходити село.

В вересні і жовтню село буквально спало. Весною минув шого року селянство виявило живе заінтересоване політичним житем і політичними подіями. Ціле літо в селі йшов якийсь то лихорадочний рух, а в осені село поало в якус апатію, в якийсь сон. Найправдоподібніше се було утомлене.

Всі були упевнені, що жовтневий переворот розбудить село. Переворот розбудив село — але не в відразу. В протягі цілого місяця падоліста Центр. Викон. Комітет Совітів і Совіт Народних Комісарів чуино при слухувались до голосу села, — але нічого не можна було дослухати ся. Село мовчало. Ся мовчанка починала вже викликувати тривогу... Перша вістка з села прийшла в середині грудня, — за сею першою вісткою прийшла друга, третя, — а в кінці грудня в Смольнім накопичив ся чут не цілий архів селянських резолюцій, писем, телеграм, постанов сільських зібрань і т. п.

З селянським з'їздом стало ся те саме, що й з'їздом залізнодорожних робітників... Вікжель (що означає: Всеросійський Виконавчий Комітет Залізнодорожників), центральна інституція союзу залізнодорожних служачів і робітників, не співчував большевикам. На з'їзді залізнодорожників позиція Вікжеля не була підтримана. Замість одного з'їзду вийшло два: правий і лівий. Лівий з'їзд, до котрого прилучилась величезна більшість, щадливо закінчив свої праці, ухвалив резолюції, видав відозву до всіх залізнодорожних робітників, — і ся відозва була стріпнута всюди зі співчутем. Правий з'їзд топив ся не димям, а гродинями. Делегати з правого з'їзду переходили на лівий. Врешті, оноді прегарного ранку з'їзд засідав правого з'їзду — розбило ся і не ухвалено на нім ніяких резолюцій відносно жадних питань.

Точно те саме стало ся і з селянським з'їздом. Наступив роскол, і більшість делегатів пішли за лівим соц.-революціонерами, праві соц.-рев. оказались ся в безнадійній меншості.

Сей роскол, відбувшій ся на селянськїм з'їзді, тільки злищній раз подтвердив, що симпатії широких мас на стороні большевицькї, що правительство Совітів побудоване на трівкїм фундаменті і що захитати се правительство не легко.

(Дальше буде.)

"ПОМОЖІТЬ НАМ!"

В перші дні російськї революції, коли під напором революційних пролетарських мас і части армії розпала ся твердина самодержавія і реакції, російська буржуазія і буржуазна інтелігенція ликувала. Ім усім уявлялось перспектива власти. Преп'ять після погляду буржуазних лідерів, після погляду радикалів і лібералів, власть "наслідства" переходить в їх руки і они, "наслідники" самою історією видигнуті бути властями.

Під натиском пролетаріату з одної сторони, армії з другої, радикальних елементів буржуазії з третьої сторони, улапо правительство Гучкова-Мілюкова. "Наслідники" власти на сей раз оказались ліберальні елементи буржуазії інтелігенції.

Здавалось би, що на сей раз революційний російський пролетаріат повинен був би успокійти ся: здавалось би, що працюючий люд повинен був би "благодарити" суду, що оно милостиво передала жите міліонів російськю

Совіти, піддержували великою більшістю народа і армією, тісно злукую революційного пролетаріату і червоню гвардією справили ся зі всіма контрреволюційними силами.

Буржуазія побачила, що своїми силами їй не владсть ся справити ся з совітською властю, она порозуміла, що відібрато від народа здобути ним кровавою боротьбою права она не в силі. Тоді она вибрала иншу дорогу: закликати на поміч своїх собратів — варягів.

"Поможіть нам! Вибачте нас!" — таке нове гасло російськї буржуазії.

Буржуазія розіслала всюду своїх післанців: в Японію, Китай, Англію, Францію, Італію, Америку...

Буржуазія України закликала на поміч Німців. Великоросія намірена закликати того, що гу дасть ся.

В своїм стремліню здавати революцію, в своїм бажанню захопити власть, в своїх стараних встановити попередній порядок — порядок, оснований на панованню поміщика над мужиком, капіталіста над робітником, урядника над громадянином, попа над совітскою народною буржуазією не остановляють ся ні перед чим.

Хоче ся вірити, що ім не удасть ся вивопити своїх немилых планів проти революційного народа і його революційних ідей.

Хоче ся вірити, що гравіючий крик: "поможіть нам!" остане ся голосом вопіючого в пустині.

Б. З.-ч. ("Р.Г.")

ПОШУКУЄСЬ

українсько-англійського учителя до науки укр. дітїй, котрий є в Транскана поверх 75, що працюють ушачати до школи. Наука має розпочинати від 1-го до 5-го класу. Платня після угоди. Поближшій інформації заголоситись до Т-ва ім. Т. Шевченка на адресу:

Tw-o T. Szewczenka
Box 126, Transcona, Man.

(Дальше буде.)

ВІДОЗВА ЕКЗ. КОМ. В СПРАВІ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИКІВ В

Дорогі Товариші!

Життєво в часах переломної доби. В часах, коли от от ступить та хвиля, коли вестись, робочий люд прокинеть ся з того так довгого сну і сниться з себе тих всіх п'явок, коже столять сесту його кров.

З кождим днем можна вирійше зауважити хитанє ся першого несправедливого ладу. Сего ладу, в яким працюючий люд своїм кровавим ютом витворює всі богатства заміну за них дістає наружї, лод і нужду.

Ви, Товариші, присягли свою совість і честь бути-пшими будівничими кращого ладу — ладу, в яким всі олочі ді мали би належати до тих, працюють.

Ви, Товариші, стали під червоний прапор, який має бути-пшми будівничими кращого ладу — ладу, в яким всі олочі ді мали би належати до тих, працюють.

Ви, Товариші, присягли свою совість і честь бути-пшми будівничими кращого ладу — ладу, в яким всі олочі ді мали би належати до тих, працюють.

Ви, Товариші, стали під червоний прапор, який має бути-пшми будівничими кращого ладу — ладу, в яким всі олочі ді мали би належати до тих, працюють.

Сьогодня в ділім світї революційний гнів працюючих людей проти гравіючїх і викликуєчїх свята сего.

Сьогодня або завтра погнеть додів кайзерівськї короа на місце їх стане повівати прапор, на котрїм буде написані "Пролетарі всіх країв єднались!"

"Во дроти не маєте нікого крім кайдан, а до злобути лїт світї!" "Осободжене робітничє має бути одно сам робітничє!"

З такою написано буде повівати сей прапор.

Що ми скажемо, Товариші! Чи багато нас є сьогодня тут Канаді приготувано до стрєсеї доби? Дуже мало. Причиною се складаєть ріжні. Перш наші обставини нам не дозволяють. Друге, що в нас, в партії роблено до сього часу жадні заходів до заложена соціалістичного робітничого університету, лєб вичувались борщі кращї права, працюючої маси мали би виходити сотздібних організаторів, котрі йшли ширити правду по працюючий народ по всіх затїнах сего нового краю.

Гляньмо, Товариші, на сї

Н. Андреев.

ПОЧАТКИ РЕВОЛЮЦІЇ

(Продовжене.)

Первісний лоду провадили нечї віини. Тому вони часторали від одержаних ран. По сто тратити притомність і піжуют, як вона то відживає, рудиним трупом. Вожді думают покидає тіло, то знов вертає Богато дикунів і тепер шохороби повстають від того, що людину. Шоби завернути діни беруть ся до ріжних способочуть "двійника". Коли нпр. людина дикою племені Фіджнотому з островів Спокійного себе але, він думає, що його збираєть ся покидати його. переляку голосно кликати й дикуну приносять жертви і мстять двійника.

Таким чином підчас сну, нтаї підчас неспитомності, дедіає і блукає лєсь поза ті тіла, людина оживає. Та от лїсе значить? Вона зовсім тратність, стає холодною і неперотку довідують ся, чи вмерла, всек бувають помилки. Буво збирали ся ховати покійника, вав. Се значить, що людина сто страдила притомність, але зваий сього й думали, що вонаким чином коли навіть освітїсти, то лядя диких людей се бувають. Богато дикунів і тепер смерть і сон, се те саме, лише дуже довго, а сон коротко. А от дикуну, то і по смерті людадаєть ся, як і по сні.